

„Schrony dla ludności na terenie Płocka. Stan aktualny i perspektywy”

Ustawa z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej (Dz. U. 2024 poz. 1907) wyróżnia dwa rodzaje obiektów zbiorowej ochrony: budowle ochronne i miejsca doraźnego schronienia.

W budowlach ochronnych najwyższą kategorię stanowią schrony definiowane jako obiekt budowlany albo część obiektu budowlanego o konstrukcji zamkniętej i hermetycznej, wyposażony w urządzenia filtrowentylacyjne lub pochłaniacze regeneracyjne. Niższy poziom ochrony zapewnia ukrycie, tj. obiekt budowlany albo część obiektu budowlanego o konstrukcji niehermetycznej. Szczegółowe wymagania techniczne dla nowo budowanych schronów i ukryć zawiera Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 listopada 2025 r. w sprawie warunków technicznych dla budowli ochronnych oraz warunków technicznych ich użytkowania i usytuowania.

Miejsca doraźnego schronienia to obiekty zbiorowej ochrony będące obiektami budowlanymi, przystosowane do tymczasowego ukrycia ludzi. Mogą to być garaże i kondygnacje podziemne w budynkach, piwnice, tunele, przejścia podziemne, budowle ziemne, wykopy i tym podobne obiekty.

Przed wejściem w życie ustawy dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej na terenie Płocka ewidencyjnie istniały 23 budowle ochronne, w tym 22 schrony i 1 ukrycie, których łączna pojemność wynosiła nieco ponad 1800 osób.

Działając na podstawie art. 91 ust.3 ww. ustawy Prezydent Miasta Płocka w 2025 roku zlecał Powiatowemu Inspektorowi Nadzoru Budowlanego oraz Komendantowi Miejskiemu Państwowej Straży Pożarnej w Płocku sprawdzenia obiektów budowlanych, które przed 1 stycznia 2025 r. pełnił funkcję budowli ochronnej (do sprawdzenia w 2026 roku pozostały jeszcze 4 obiekty). Sprawdzenia wskazanych obiektów odbywały się pod względem spełniania lub możliwości spełnienia warunków dla obiektów zbiorowej ochrony. Pokontrolne stanowiska obydwu organów były wiążące dla Prezydenta Miasta Płocka, jako organu ochrony ludności, gdyż zgodnie z art. 207 ust. 1 ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej, obiekt budowlany albo jego część, które przed dniem wejścia w życie ustawy pełniły funkcję budowli ochronnej, w szczególności stanowiły schron albo ukrycie, mogą zostać uznane za budowlę ochronną w rozumieniu ustawy, jeżeli spełniają wymagania zapewniające pełnienie funkcji obiektów zbiorowej ochrony.

Uwzględniając treść stanowisk wydanych w sprawie poszczególnych obiektów wydanych przez Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego oraz Komendanta Miejskiego Państwowej Straży Pożarnej w Płocku, Prezydent Miasta Płocka, według stanu na dzień 31.12.2025 roku, nie może uznać sprawdzonych obiektów za budowle ochronne. **Tym samym w Płocku nie ma żadnego schronu ani ukrycia w rozumieniu art. 83 ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej.**

Tabela Nr 1. Obiekty, które przed wejściem w życie ustawy o OL i OC mogły pełnić funkcję budowli ochronnej.

Lp.	Nazwa obiektu	Adres	Zlecenie sprawdzenia	Pojemność	Wynik sprawdzenia
SCHRONY					
1.	Blok mieszkalny	ul. Bielska 22	Zlecono	50 osób	Nie spełnia
2.	Blok mieszkalny	ul. Bielska 24/1	Zlecono	50 osób	Nie spełnia

3.	Blok mieszkalny	ul. Bielska 51A	Zlecono	50 osób	Nie spełnia
4.	Blok mieszkalny	ul. Bielska 51B	Zlecono	50 osób	Nie spełnia
5.	Blok mieszkalny	ul. Bielska 51C	Zlecono	40 osób	Nie spełnia
6.	Blok mieszkalny	ul. Jachowicza 44	Zlecono	90 osób	Nie spełnia
7.	Blok mieszkalny	ul. Mickiewicza 4	Nie	50 osób	Brak oceny
8.	Blok mieszkalny	ul. Obrońców Westerplatte 3	Zlecono	50 osób	Nie spełnia
9.	Blok mieszkalny	ul. Obrońców Westerplatte 3/1	Zlecono	50 osób	Nie spełnia
10.	Blok mieszkalny	ul. Obrońców Westerplatte 3/2	Zlecono	50 osób	Ocena jeszcze nie wpłynęła
11.	Blok mieszkalny	ul. Obrońców Westerplatte 4	Zlecono	50 osób	Nie spełnia
12.	Blok mieszkalny	ul. Obrońców Westerplatte 6	Zlecono	40 osób	Nie spełnia
13.	Blok mieszkalny	ul. Obrońców Westerplatte 8	Zlecono	50 osób	Nie spełnia
14.	Blok mieszkalny	ul. Obrońców Westerplatte 9	Zlecono	90 osób	Nie spełnia
15.	Blok mieszkalny	ul. Obrońców Westerplatte 10	Zlecono	70 osób	Ocena jeszcze nie wpłynęła
16.	Blok mieszkalny	ul. Obrońców Westerplatte 12	Zlecono	50 osób	Nie spełnia
17.	Blok mieszkalny	ul. Obrońców Westerplatte 14	Zlecono	50 osób	Nie spełnia
18.	Blok mieszkalny	ul. Ostatnia 4	Zlecono	80 osób	Nie spełnia
19.	SOSzW Nr 1	ul. Gradowskiego 24	Zlecono	288 osób	Nie spełnia
20.	CNH	ul. Otolińska 25	Zlecono	250 osób	Nie spełnia
21.	Energa Logistyka	ul. Otolińska 25	Nie	250 osób	Brak oceny
22.	ZUS	ul. Jachowicza 1	Zlecono	220 osób	Nie spełnia
Łącznie schrony				1768 osób	
UKRYCIA					
23.	ORLEN	ul. Chemików 7	Zlecono	50 osób	Nie spełnia
Łącznie ukrycia				50 osób	

Zauważyć należy, że w ustawie o ochronie ludności i obronie cywilnej trudno jest doszukać się mechanizmu pozwalającego na przymuszenie właściciela czy zarządcy obiektu budowlanego, który powstał przed wejściem w życie ww. ustawy, do dostosowania go lub przebudowy, tak aby mógł być on uznany za budowlę ochroną. Zauważyć ponadto należy, że Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie warunków technicznych dla budowli ochronnych oraz warunków technicznych ich użytkowania i usytuowania zostało ogłoszone w dniu 4 listopada 2025 r.

Pojemność obiektów zbiorowej ochrony w granicach administracyjnych miast planuje się w taki sposób, aby zapewnić schronienie we wszystkich obiektach zbiorowej ochrony (schrony, ukrycia, miejsca doraźnego schronienia) – dla co najmniej 50 %, w tym w budowlach ochronnych dla co najmniej 25 % przewidywanej liczby ludności przebywającej w sytuacji

zagrożenia na obszarze planowania. W przypadku Płocka planowanie w tym obszarze jest szczególnie trudne dla czasu wojny, kiedy z jednej strony uwzględniać należy ewakuację mieszkańców, a z drugiej zakładać przybycie do miasta ludności, która w drodze samoewakuacji opuści tereny zagrożone.

Planowaną pojemność obiektów zbiorowej ochrony dla poszczególnych osiedli Płocka przedstawia poniższe zestawienie.

Tabela Nr 2. Planowana (minimalna) pojemność obiektów budowli ochronnych dla osiedli i Płocka [Liczba mieszkańców - stan na wrzesień 2025 r].

Lp.	Osiedle	Liczba mieszkańców	Pojemność obiektów (osoby)	
			Obiekty Zbiorowej Ochrony (łącznie miejsca doraźnego schronienia, schrony i ukrycia)	Budowle Ochronne (schrony ukrycia)
1.	Osiedle Borowiczki	3611	1806	903
2.	Osiedle Ciechomice	1506	753	377
3.	Osiedle Dworcowa	4566	2283	1142
4.	Osiedle Góry	1781	891	446
5.	Osiedle Imielnica	2566	1283	642
6.	Osiedle Kochanowskiego	7857	3929	1965
7.	Osiedle Kolegialna	7917	3959	1980
8.	Osiedle Łukasiewicza	9174	4587	2294
9.	Osiedle Międzytorze	4682	2341	1171
10.	Osiedle Miodowa	8050	4025	2013
11.	Osiedle Podolszyce Południe	9479	4740	2370
12.	Osiedle Podolszyce Północ	11710	5855	2928
13.	Osiedle Pradoliny Wisły	491	246	123
14.	Osiedle Radziwie	3117	1559	780
15.	Osiedle Skarpa	7209	3605	1803
16.	Osiedle Stare Miasto	3025	1513	757
17.	Osiedle Trzepowo	559	280	140
18.	Osiedle Tysiąclecia	4380	2190	1095
19.	Osiedle Winiary	1871	936	468
20.	Osiedle Wyszogrodzka	9011	4506	2253
21.	Osiedle Zielony Jar	3795	1898	949
Miasto Płock		106357	53 179	26 590

Planując niezbędną liczbę obiektów zbiorowej ochrony Prezydent Miasta Płocka w 2025 roku dokonał bieżącego przeglądu części obiektów budowlanych z zasobów Gminy Miasto Płock. Wytypowano 11 lokalizacji, w obiektach z posadzką zagłębioną poniżej 1,5 m, planowanych do organizacji miejsc doraźnego schronienia. Wykaz lokalizacji i planowaną pojemność przedstawia poniższe zestawienie.

Tabela Nr 3. Wykaz 11 obiektów budowlanych planowanych do zorganizowania miejsc doraźnego schronienia.

Lp.	Nazwa obiektu	Adres	Pojemność
1.	Szkoła Podstawowa z Oddziałami Dwujęzycznymi nr 3 im. Kornela Makuszyńskiego	ul. Królowej Jadwigi 4	121 osób
2.	Szkoła Podstawowa nr 5 im. Władysława Broniewskiego	ul. Krakówka 4	271 osób
3.	Szkoła Podstawowa nr 6 im. Druha Waclawa Milke	ul. 1 Maja 11	180 osób
4.	Szkoła Podstawowa nr 14 im. prof. Władysława Szafera	Al. Jachowicza 20	132 osoby
5.	Szkoła Podstawowa nr 20 im. Władysława Broniewskiego	ul. Korczaka 10	124 osoby
6.	Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 22 im. Janusza Korczaka	ul. Czwartaków 6	571 osób
7.	Liceum Ogólnokształcące im. Marsz. Stanisława Małachowskiego	ul. Małachowskiego 1	176 osób
8.	VII Liceum Ogólnokształcące im. Aleksandra Macieszy (w Zespole Szkół nr 5)	ul. gen. T. Kutrzeby 2a	667 osób
9.	Zespół Szkół Usług i Przedsiębiorczości im. Abp. A.J. Nowowiejskiego	ul. Padlewskiego 2	167 osób
10.	Bursa Płocka	ul. 3 Maja 35	213 osób
11.	Miejskie Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi nr 33 im. Jean ´a Vanier	ul. Padlewskiego 2	280 osób
			2902 osób

Obiekty te pod koniec 2025 roku zostały objęte ekspertyzami technicznymi, które m. in. określiły zakres rozwiązań niezbędnych w celu przystosowania tych obiektów do pełnienia funkcji obiektu zbiorowej ochrony oraz wskazały zakres prac niezbędnych do wykonania po otrzymaniu nakazu przystosowania.

Zgodnie z postanowieniami ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej od 1 stycznia 2026 roku nowo powstające obiekty użyteczności publicznej co do zasady będą musiały zapewniać budowle ochronne (art. 93 ust. 1 i art 206 ustawy), natomiast kondygnacje podziemne w budynkach użyteczności publicznej lub budynkach mieszkalnych wielorodzinnych oraz garaże podziemne jeżeli nie przewidziano w nich budowli ochronnej, projektowane będą i wykonywane w sposób umożliwiający zorganizowanie w nich miejsc doraźnego schronienia (art. 94 i art 206 ustawy). Dodać należy, że budowle ochronne powinny być w w miarę możliwości projektowane jako obiekty o podwójnej funkcji, w sposób umożliwiający ich wykorzystanie zgodnie z potrzebami właścicieli lub zarządców i gwarantujący spełnienie funkcji budowli ochronnej (art 92 ust. 5 ustawy), zaś organ nadzoru budowlanego ma ustawowy obowiązek (art. 90 ust. 3 ustawy) zawiadomić prezydenta miasta o przekazaniu do użytkowania obiektu budowlanego, w którego dokumentacji budowy lub dokumentacji powykonawczej uwzględnione są warunki techniczne dla budowli ochronnych.

Wprowadzone rozwiązania ustawowe, przy zachowaniu aktualnej dynamiki budownictwa wielorodzinnego dają szansę na to, aby w perspektywie kilku lat w Płocku

zwiększyły się możliwości ochrony ludności w oparciu o miejsca doraźnego schronienia organizowane w obiektach budowlanych. Należy jednak mieć świadomość, że w tej samej kilkuletniej perspektywie, zwiększenie poziomu ochrony ludności w oparciu o schrony i ukrycia nie ulegnie radykalnej zmianie, przyjmując że stanem docelowym są schrony i ukrycia dla ponad 26 tys. osób, a punktem wyjścia stan obecny.

W tym miejscu, zaznaczyć należy, że ustawodawca przewidział działania zapewniające ochronę ludności w sytuacji, gdy liczba schronów i ukryć jest niewystarczająca. Zgodnie z art. 102 ustawy o ochronie ludności, w przypadku wprowadzenia stanu nadzwyczajnego lub w czasie wojny organy ochrony ludności, a więc i Prezydenta Miasta Płocka, ma możliwość organizowania miejsc doraźnego schronienia w drodze:

- 1) nakazu przystosowania pomieszczeń budynków, garaży podziemnych, tuneli, budowli ziemnych, wykopów i tym podobnych obiektów do pełnienia funkcji obiektu zbiorowej ochrony;
- 2) wykonania miejsc doraźnego schronienia przystosowanych do tymczasowego ukrycia ludności.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 9 lipca 2025 r. w sprawie warunków organizowania oraz wymagań, jakie powinny spełniać miejsca doraźnego schronienia, daje organom ochrony ludności możliwość organizacji (wykonania) wolnostojących miejsc doraźnego schronienia, przeznaczonych co do zasady na krótkotrwałe przebywanie osób (do 4 godzin) w formie szczelin przeciwlotniczych lub okopów. Pojemność wolnostojącego mds nie może przekraczać 300 osób, a w przypadku okopów - 25 osób.

Do czasu uruchomienia Centralnej Ewidencji Obiektów Zbiorowej Ochrony wynikającej z ustawy z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1907), jednym ze źródeł informacji dla ludności o potencjalnej lokalizacji obiektów zbiorowej ochrony, mający charakter pomocniczy i informacyjny jest aplikacja „Gdzie się ukryć”.

Aplikacja „Gdzie się ukryć” (<https://gdziesieukryc.pl/>) prezentuje jednak tylko informacje o miejscach przydatnych do tymczasowego schronienia ludności. Punkty Schronienia – to istniejące obiekty budowlane lub ich części, które podnoszą bezpieczeństwo w chwili zagrożenia, takie jak, piwnice, garaże podziemne i inne podobne miejsca. Nie są to nowe budowle – aplikacja wykorzystuje infrastrukturę, która już istnieje.